

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

**Uitbreiding Betonbedrijf Schellevis B.V. te
Dussen**

projectnummer 409911
definitief revisie 00
22 november 2016

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

Uitbreiding Betonbedrijf Schellevis B.V. te Dussen

projectnummer 409911

definitief revisie 00
22 november 2016

Auteurs

drs. L.C. Smitskamp

Opdrachtgever

Betonbedrijf Schellevis B.V.
Postbus 14
4270 BA Dussen

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
	definitief	M. Korthorst	R.Th.M. Eerden

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	2
1.3	Projectvoornemen	2
2	Methodiek	5
2.1	Werkwijze vleermuizenonderzoek	5
2.1.1	Overzicht veldbezoeken	5
2.2	Werkwijze gierzwaluwonderzoek	6
2.3	Overzicht veldbezoeken	6
3	Resultaten	8
3.1	Vleermuizen	8
3.1.1	Bureaustudie	8
3.1.2	Beschrijving veldbezoeken	9
3.1.3	Overzicht gebruik van het plangebied door vleermuizen	10
3.2	Gierzwaluw	12
4	Effectbeoordeling	13
4.1	Toetsing Flora- en faunawet	13
4.1.1	Gierzwaluw	13
4.1.2	Vleermuizen	13
5	Conclusie	15
6	Bronnen	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In (ruimtelijke) plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten (Flora- en faunawet/ Wet natuurbescherming; zie kader pagina 3). Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen uitbreiding van het Betonbedrijf Schellevis te Dussen (Antea Group, 2016).

Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen en gierzwaluwen. Indien dat het geval is, dan heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (en/of de Wet natuurbescherming) overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen en gierzwaluwen. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

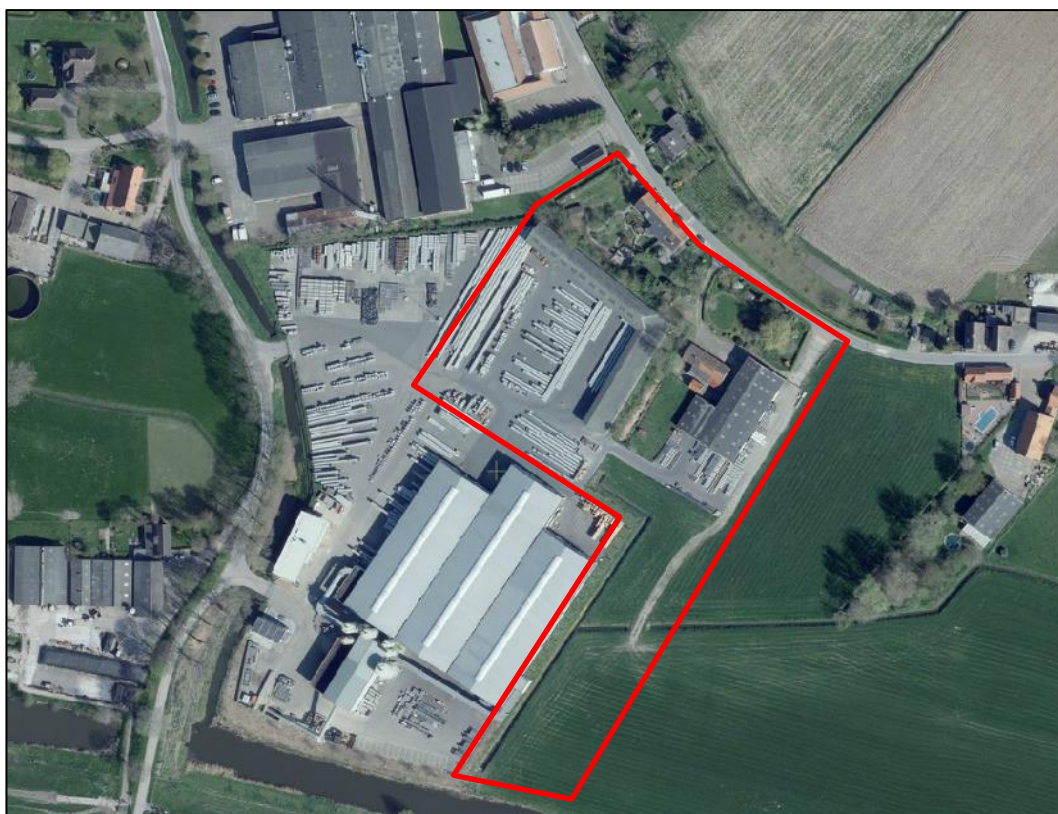
In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied ten opzichte van Dussen weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Dussen (Globespotter, 2015).

1.2 Huidige situatie

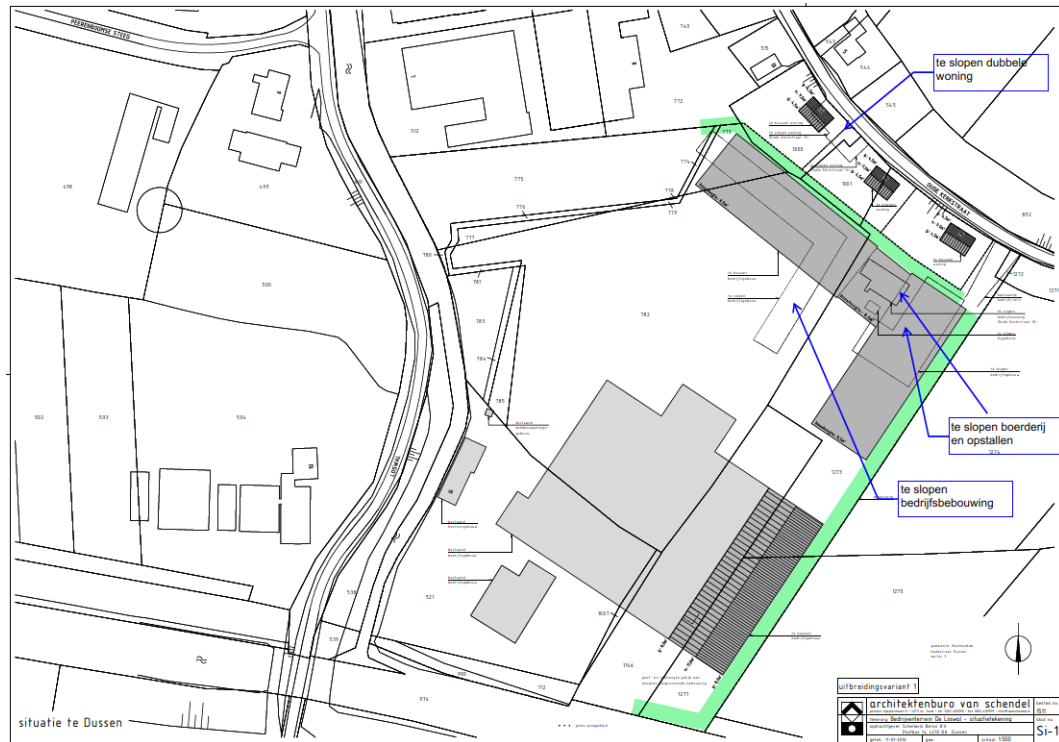
Het plangebied bevindt zich in Dussen (gemeente Werkendam) in de provincie Noord-Brabant. Het bedrijventerrein van Betonbedrijf Schellevis B.V. bevindt zich aan de Loswal. Aan de noordoostzijde van dit terrein is de initiatiefnemer voornemens om uit te breiden. Het plangebied is gelegen aan de Oude Kerkstraat 12-16 en is circa 12.000 m² groot. Op de locatie zijn op dit moment een boerderij inclusief stal, twee-onder-een-kap woningen en een bedrijfshal aanwezig. Ook zijn er meerdere groenstroken aanwezig. Het plangebied bevindt zich aan de zuidzijde van Dussen. In Figuur 1.2 is de nauwkeurige begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.2. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd) (Globespotter, 2015).

1.3 Projectvoornemen

Betonbedrijf Schellevis B.V. is voornemens om aan de noordzijde uit te breiden. De uitbreiding omvat het vergroten van het terrein/tasveld, realiseren nieuwe binnen-opslag, realiseren uitbreiding productieloods en uitbreiding van de werkplaats. Hierdoor ontstaat een toename van de binnen-opslag en productieloods en een betere logistiek. Ook worden drie woonhuizen aan de noordzijde gerealiseerd. Om deze uitbreiding mogelijk te maken wordt de aanwezige bebouwing binnen het plangebied gesloopt. Ook worden groenstructuren verwijderd en worden watergangen gedempt of verlegd. In Figuur 1.3 is een verbeelding weergegeven van de toekomstige situatie met daarbij de te slopen bebouwing.

Figuur 1.3. Toekomstige situatie (architectenburo van schendel, 2016).

Wet Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) gaat per 1 januari 2017 de Flora- en faunawet (alsook de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998) vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

Vleermuizen behoren tot soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn.

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (zoals de vleermuizen) is het verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Procedure

Bij een overtreding van verbodsbepalingen dient een ontheffing beschermde soorten aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Onder de Wet natuurbescherming is sprake van één rechtsdocument waarmee zowel vergunning (gebiedsbescherming) als ontheffing (soortbescherming) wordt verleend. Het bevoegd gezag is de provincie waar de activiteit (grotendeels) plaatsvindt. De aanvraag kan al dan niet gekoppeld aan de omgevingsvergunning, ingediend worden bij het gemeenteloket of rechtstreeks bij de provincie. Over de ontheffing/vergunning wordt binnen 13 weken na ontvangst beslist. Bevoegd gezag kan de beslissingstermijn eenmaal verlengen met 7 weken.

2 Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het vleermuisonderzoek besproken worden ([paragraaf 2.1](#)) waarna het gierzwaluwen onderzoek aan bod komt (in [paragraaf 2.2](#)). In [paragraaf 2.3](#) is een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken, de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden.

2.1 Werkwijze vleermuisonderzoek

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' maart 2013.

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasonische geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Er is steeds met twee detectors gewerkt, een Petterson D200 en een Petterson D240x. De D200 was daarbij afgesteld tussen de 20 en 25 kHz en de D240x tussen de 40 en 45 kHz. Op die manier kunnen alle vleermuissoorten, waarvan het voorkomen in Nederland bekend is, worden ontvangen. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opname worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Vooral voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is niet gewerkt (zie Tabel 2.1).

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen.

2.1.1 Overzicht veldbezoeken

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid (met tussenpozen) over het actieve seizoen van vleermuizen uit te voeren. Om deze reden is in 2016 verspreid onderzoek uitgevoerd in de periode van mei tot en met september. Hieronder worden de meest belangrijke functies in het leefgebied en de bijbehorende perioden uiteengezet.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode 15 mei – 30 juli 2016 heeft onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven plaatsgevonden (zie Tabel 2.1). Hierbij zijn vier ronden uitgevoerd waarvan twee ronden na zonsopgang plaatsvonden en twee ronden die in de vroege ochtend tot zonsopkomst plaatsvonden.

Paarverblijven en zwermplaatsen van vlermuizen

In de periode 15 augustus – 30 september 2016 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen van vlermuizen. Hierbij zijn twee bezoeken uitgevoerd na zonsondergang (zie Tabel 2.1).

Vliegroutes en foerageergebied

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied heeft simultaan met het onderzoek naar de verblijfplaatsen plaatsgevonden. Vliegroutes en foerageergebieden zijn (indien aanwezig) op kaart ingetekend. Voor een volledig beeld zijn hierbij zowel ochtendronden als avondronden uitgevoerd.

Winterverblijven

Winterverblijven van vlermuizen zijn op basis van zwermgedrag in de periode 1 augustus – 15 september simultaan met de rondes naar verblijven geïnventariseerd.

In het kader op de volgende pagina worden de definities gegeven van de belangrijke functies die een gebied kan hebben voor vlermuizen. De veldbezoeken zijn gericht op het al dan niet vaststellen van deze functies in het plangebied. In tabel (Tabel 2.1) zijn de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken weergegeven.

2.2 Werkwijze gierzwaluwonderzoek

Het onderzoek naar de gierzwaluw is gecombineerd met het vlermuisonderzoek. Hiervoor is de methodiek gehanteerd van SOVON zoals beschreven in Van Dijk & Boele (2011) en volgens de soortenstandaards 'Gierzwaluw', opgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Tijdens de veldbezoeken is aandacht besteed aan het vaststellen van broedterritoria van de gierzwaluw. Tijdens de onderzoeksrondes is gelet op paren (bij potentiële nestplaats) en aanwijzingen voor nesten (nestbouw, bezoek aan waarschijnlijke nestplaats, transport van voedsel of ontlastingspakketjes of bedelende jongen in nest). Eventuele waarnemingen worden zoveel mogelijk per huisadres genoteerd of anders per huizenblok.

2.3 Overzicht veldbezoeken

In onderstaande tabel (Tabel 2.1) is een overzicht gegeven van de onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar vlermuizen en gierzwaluwen.

Tabel 2.1. Overzicht tijdstip en omstandigheden veldbezoeken vlermuizen en gierzwaluw te Dussen.

Datum	Tijd	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
*28-5-2016	19.00-24.00	18°C	stil	droog	100%
*30-6-2016	03.15-05.30	15°C	ZZW-2	motregen	100%
**14-7-2016	20.30-21.45	16°C	ZO-1	droog	60%
19-7-2016	22.00-01.00	23°C	OZO-1	droog	onbewolkt
20-7-2016	04.00-05.30	19°C	O-1	droog	onbewolkt
23-8-2016	21.30-23.30	22°C	O-1	droog	onbewolkt
23-9-2016	21.00-23.00	12°C	stil	droog	onbewolkt

** velbezoek gierzwaluw.

* combinatiebezoek gierzwaluw/vlermuizen.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Het zwermgedrag is gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Een zwermlocatie is een locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschut).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vleermuis- en gierzwaluwonderzoek uiteengezet. Allereerst komen in [paragraaf 3.1](#) de vleermuizen aan bod, waarna in [paragraaf 3.2](#) de resultaten van het gierzwaluwonderzoek worden weergegeven.

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Bureaustudie

Het onderzochte plangebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens de in de onderstaande tabel (Tabel 3.1) genoemde vleermuissoorten in theorie waargenomen kunnen worden.

In de tabel staat per soort weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een kruis per soort aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied en de nabije omgeving voor de desbetreffende soort heeft.

Tabel 3.1. Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen.

Soort	Foerageergebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X					A
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X	?					ZZ
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	X	X					VA
Rosse vleermuis	X	X	X	X	X					VA
Laatvlieger	X	X	X	?	X					A
Twee kleurige vleermuis	X	X	X	X	X					Z
Gewone grootoorvleermuis	-	X	X	X	X					VA
Watervleermuis	X	-	-	-	-					A
Meervleermuis	-	X	X	-	-					Z
Franjestaart	-	-	-	-	-					Z
Baardvleermuis	-	-	-	-	-					Z
Brandt's vleermuis	-	-	-	-	-					ZZ

Legenda	
	De vleermuissoort is niet gevoelig voor licht in het jachtgebied en/of op de vliegroute. De vleermuissoort foerageert/migreert ook in lichte plaatsen.
	De vleermuissoort is gevoelig voor licht in het jachtgebied en/of op de vliegroute. De vleermuissoort foerageert/migreert op donkere plaatsen.
	De vleermuissoort heeft een verblijfplaats in bomen.
	De vleermuissoort heeft een verblijfplaats in gebouwen.
<i>A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam, ZZ = zeer zeldzaam.</i>	

3.1.2 Beschrijving veldbezoeken

Mei/juni 2016

Het avondbezoek in mei was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied. Tijdens het avondbezoek zijn acht foeragerende gewone dwergvleermuizen, één foeragerende rosse vleermuis en één foeragerende laatvlieger waargenomen. Er zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen.

Het ochtendbezoek in juni was gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en het vaststellen van vliegroutes. Tijdens dit ochtendbezoek zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuis en één foeragerende laatvlieger in het plangebied waargenomen. Zwermgedrag is deze ochtend niet waargenomen.

Bij de inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten insectenvleugels e.d.) gevonden die aan vleermuizen toegekend kunnen worden.

Juli 2016

Het avondbezoek in juli was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen. Deze avond zijn vijf foeragerende gewone dwergvleermuizen en één foeragerende rosse vleermuis in en nabij het gebied waargenomen. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Het ochtendbezoek in juli was met name gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en het vaststellen van vliegroutes. Deze ochtend zijn negen foeragerende gewone dwergvleermuizen, één foeragerende rosse vleermuis en twee foeragerende gewone grootoorvleermuizen waargenomen. Tevens is er deze ochtend een groepje van drie zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen nabij de schuur in het noordoosten van het plangebied die uiteindelijk achter stalen plaatwerk wegcropen.

Bij de inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten insectenvleugels e.d.) gevonden die aan vleermuizen toegekend kunnen worden.

Augustus 2016

Het bezoek in augustus was met name gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende dieren. Deze avond zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuizen, één foeragerende ruige vleermuis en twee foeragerende laatvliegers waargenomen.

Daarnaast is er één baltende gewone dwergvleermuizen gehoord. Paarverblijfplaatsen zijn deze avond niet gevonden.

September 2016

Het avond/nachtbezoek in september was voornamelijk gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltende mannetjes. Deze avond zijn vier foeragerende gewone dwergvleermuizen, één foeragerende ruige dwergvleermuis, één foeragerende grootoorvleermuis en één foeragerende laatvlieger waargenomen. Tijdens de bezoeken in september is zwermgedrag niet waargenomen en er zijn geen paarverblijfplaatsen aangetroffen.

3.1.3 Overzicht gebruik van het plangebied door vleermuizen

Overzicht waarnemingen

In totaal zijn in het plangebied en omgeving de onderstaande vleermuissoorten aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> ;
- ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i> ;
- rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i> ;
- laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i> ;
- gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i> .

De overige in de tabel (Tabel 3.1) genoemde soorten zijn niet in het plangebied of de directe omgeving daarvan aangetroffen. Het betreft de kleine dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart en de baardvleermuis.

De verspreiding van vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in Figuur 3.1 aangegeven. Om het beeld overzichtelijk en duidelijk te houden zijn niet alle waarnemingen weergegeven. Het kaartje geeft een beeld welke delen van het plangebied en omgeving het meest door de vleermuizen worden bezocht.

Figuur 3.1. Overzicht van vleermuizen die in het plangebied voorkomen, hierbij is de gewone dwergvleermuis aangegeven met een licht blauwe stip, de ruige dwergvleermuis met een gele stip, de rosse vleermuis met een rode stip, de laatvlieger met een groene stip en de gewone grootoorvleermuis met een witte stip.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens het ochtendbezoek in juli zijn drie zwermdende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij een loods op het terrein. De drie vleermuizen zijn achter de stalen beplating van de loods gekropen. Het betreft hier een zomerverblijfplaats van de soort. In Figuur 3.2 is de locatie aangegeven.

Figuur 3.2. Locatie aangetroffen zomerverblijfplaats in het plangebied.

Foeragegebied

In en rond het plangebied zijn overal foeragerende vleermuizen te vinden. Van een soortenrijke en druk bezochte (essentiële) foerageerplek kan echter niet gesproken worden.

Vliegroutes

Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet gevonden. De vleermuizen vliegen vanuit wisselende richtingen willekeurig het plangebied in en uit.

Paarterritoria

In augustus is er één baltsende gewone dwergvleermuizen in het plangebied waargenomen. In september zijn twee baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De locaties zijn weergegeven in Figuur 3.3. Paarverblijfplaatsen zijn in het plangebied niet gevonden.

Figuur 3.2. Baltsplaatsen mannetjes gewone dwergvleermuis in augustus (gele stip) en september (rode stip).

3.2 Gierzwaluw

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen. Ook is de soort zelf niet waargenomen.

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Flora- en faunawet (cq. Wet natuurbescherming) en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet (/Wnb) aan te vragen.

4.1 Toetsing Flora- en faunawet

4.1.1 Gierzwaluw

Nestlocaties van de gierzwaluw zijn tijdens de veldbezoeken niet aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat deze zich binnen het plangebied bevinden. Voor wat betreft de gierzwaluw zijn er geen belemmeringen aan de orde ten aanzien van de Flora- en faunawet/ Wet natuurbescherming.

4.1.2 Vleermuizen

Tijdens het onderzoek in de periode mei tot en met september 2016 zijn in het plangebied te Dussen, vijf vleermuissoorten waargenomen:

- gewone dwergvleermuis
- ruige dwergvleermuis
- rosse vleermuis
- laatvlieger
- gewone grootoorvleermuis

Foerageergebied

Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen. Echter, het plangebied wordt niet intensief gebruikt als foerageergebied. Er wordt door het voornemen geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen aangetast. Belemmeringen in het kader van de Flora- en faunawet zijn wat betreft het foerageergebied van vleermuizen niet aan de orde.

Baltsende vleermuizen

In het plangebied zijn in augustus en september baltsende mannetjes van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Baltsende gewone dwergvleermuizen hebben geen vaste baltsplek, maar zijn mobiel. Roepende mannetjes hebben dus in de nabijheid een territorium en paarverblijfplaats. Paarverblijfplaatsen behoren tot de vaste rust- en verblijfplaatsen en zijn volgens de Flora- en faunawet (Wet natuurbescherming) beschermd. Binnen het plangebied zijn dergelijke verblijfplaatsen echter niet aangetroffen. Het is dan ook niet te verwachten dat de voorgenomen werkzaamheden leiden tot een verstoring van een (beschermd) paarverblijfplaats

Zomerverblijfplaats

In het plangebied is één verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft een vaste verblijfplaats die fungeert als zomerverblijfplaats voor drie exemplaren. De gewone dwergvleermuis is zwaar beschermd in het kader van de Flora- en faunawet (Wet

natuurbescherming) en staat in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Dergelijke vaste verblijfplaatsen zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet (alsook in de Wet natuurbescherming).

De zomerverblijfplaats wordt verstoord en aangetast door de sloop van het gebouw in het plangebied. Dit leidt tot een overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (alsook uit de Wet natuurbescherming).

Om te voorkomen dat verbodsartikelen overtreden worden, moeten soortspecifieke maatregelen uitgevoerd worden. Voorbeelden van soortspecifieke maatregelen behelzen (uit de soortenstandaard van de soort, RVO 2014):

- Werken buiten de kwetsbare perioden van de soort;
- Het **aanbieden van tijdelijke én permanente verblijfplaatsen**. Tijdelijke verblijfplaatsen zijn vaak vleermuiskasten. In het geval van een zomerverblijfplaats kunnen ook duurzame kasten aangeboden worden. Tevens kunnen permanente verblijfplaatsen ook gerealiseerd worden door de spouwmuren toegankelijk te maken voor vleermuizen of door het realiseren van verblijfplaatsen achter gevelbetimmering. Voor de aan te tasten verblijfplaats moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden.
- De soorten voldoende tijd geven om aan deze nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Voordat de huidige verblijfplaats ongeschikt gemaakt mag worden, moeten de nieuw aangeboden verblijfplaatsen enige tijd (tegelijkertijd met de huidige verblijfplaats) gehangen hebben zodat de soort deze tijdig kan ontdekken (dit heeft de **gewenningsperiode**). Voor een zomerverblijfplaats geldt een gewenningsperiode van drie maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. Dit is de actieve periode van de soort).
- Werken **onder ecologische begeleiding** van een deskundige op het gebied van vleermuizen.

Door deze soortspecifieke maatregelen worden de meeste overtredingen op de verbodsbepalingen voorkomen. Enkel zal sprake zijn van een tijdelijke verstoring van de soort, aangezien de soort opzoek moet gaan naar nieuwe, alternatieve verblijfplaatsen. Ook een tijdelijke verstoring is strikt gezien in overtreding met de Flora- en faunawet (/Wet natuurbescherming). Onder bepaalde voorwaarden kan voor een dergelijke overtreding een ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag (de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO).

Om deze reden dient voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing aangevraagd te worden waarbij onder andere de soortspecifieke maatregelen, de gunstige staat van instandhouding en de belangen voor het project in een Projectplan uiteengezet worden.

5 Conclusie

In het plangebied ten behoeve van de uitbreiding Betonbedrijf Schellevis B.V. te Dussen is in de periode mei tot en met september 2016 volgens de geldende protocollen onderzoek gedaan naar het voorkomen en het gebruik van het plangebied door vlermuizen en gierzwaluwen.

Tijdens dit onderzoek zijn geen gierzwaluw(verblijfplaats)en aangetroffen. Voor wat betreft de gierzwaluw zijn er geen belemmeringen aan de orde ten aanzien van de Flora- en faunawet (/Wet natuurbescherming).

Wel zijn vijf vlermuissorten waargenomen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis). Tevens is één zwaar beschermde zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in een te slopen gebouw, derhalve is een ontheffing in het kader van de Flora-faunawet noodzakelijk.

Ontheffing aanvragen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van de zwaar beschermde gewone dwergvleermuis zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet (alsook onder de Wet natuurbescherming die in 2017 in werking treedt). Voor verstoring moeten volgens de natuurwetgeving tijdig (uiterlijk drie maanden van te voren in de actieve periode) soortspecifieke maatregelen uitgevoerd worden en tijdig dient een **ontheffing** bij RVO aangevraagd te worden. De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning).

Aangezien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt, zal RVO naar alle waarschijnlijkheid de ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepaling, onder voorwaarden, verlenen.

Wanneer de ontheffing in het bezit is van de initiatiefnemer en voldaan is aan de opgelegde voorwaarden kunnen de werkzaamheden binnen de invloedssfeer van de verblijfplaatsen hun doorgang vinden.

Wet natuurbescherming

Vanaf 1 november treedt de Wet natuurbescherming in werking. Deze wet vervangt de drie bestaande wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Daarnaast wordt in de nieuwe wetgeving verdere decentralisatie doorgevoerd en is de lijst met beschermde soorten en het toetsingskader (deels) gewijzigd. Ten tijde van inwerkingtreding van de Wnb beoordeelt het bevoegd gezag, zonder overgangsrecht, lopende aanvragen (vergunningen/ontheffingen) onder het nieuwe recht.

In 2017 is de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag voor voorliggende vraag. Wanneer in 2017 de ontheffing wordt ingediend, zijn zij het bevoegde gezag en nemen de vraag in behandeling. Wanneer de ontheffingsaanvraag vóór 2017 wordt ingediend, blijft RVO het bevoegd gezag en behandelen zij de ontheffingsaanvragen en nemen zij het besluit. De beoordeling van voorliggende conclusie zal ongeacht welk bevoegd gezag aan de orde is, niet verschillen. De (zomerverblijfplaats van de) gewone dwergvleermuis blijft zwaar beschermd en een ontheffing blijft noodzakelijk.

6 Bronnen

Antea Group, 2016. Natuurtoets Uitbreiding Betonbedrijf Schellevis B.V. te Dussen..

Korsten E., H. Limpens, H. Bouman, J. Reinhold, 2011. Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.

Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004. Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Limpens, H., Regeling, J., Koelman, R., 2009. Vleermuizen en planologie.

RVO, 2014. Soortenstandaard Gewone dwerg vleermuis, december 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Ruige dwerg vleermuis, december 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis, december 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Rosse vleermuis, december 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Watervleermuis, december 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw, december 2014.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 06 - 21 16 46 86
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.